

Waarnemingen van de Huiszwaluw als broedvogel in enkele Europese landen

Jules Philippona

In dit korte artikel worden enige inventarisaties vermeld in Frankrijk, Spanje en Hongarije.

Frankrijk

In 1991 werd geteld in het zuidwesten van dit land en langs de Loire, in 1992 in Bourgondië.

Moissac, departement Tarn-et-Garonne, 27 mei 1991: aan de markthallen op een groot plein bevonden zich 45 nesten. Op enige honderden meters afstand stroomt de rivier de Tarn. Daar is bouw materiaal voor nesten aanwezig.

Bergerac, departement Dordogne, 28 mei 1991: aan de oude boogbrug over de Dordogne werden 74 nesten geteld. Nestmateriaal is te vinden in de naaste omgeving.

Kasteel Chambord, departement Loir-et-Cher, 2 juni 1991: verspreid aan het grillige bouwwerk bevonden zich minstens 56 nesten. In de onmiddellijke omgeving liggen enige vijvers. Bouw materiaal is in de buurt aanwezig.

Cléry-Saint-André, departement Loiret, 2 juni 1991: in de boogvelden van het west- en het noordportaal van de Gothische basiliek werden 43 nesten aangetroffen. De kerk bevindt zich op drie kilometer van de Loire. Bouw materiaal is in de omgeving van de nestplaatsen te vinden.

Orléans, departement Loiret, 2 juni 1991: aan de Gothische kathedraal Sainte-Croix zaten minstens 26 nesten. De Loire stroomt op een afstand van 450 meter door de stad. Het werd niet duidelijk waar de zwaluwen bouw materiaal konden vinden.

Chalon-sur-Saône, departement Saône-et-Loire, 12 juni 1992: aan een flat (tiende verdieping) en aan enige lagere huizen werd een klein aantal nesten opgemerkt. De nestlokaties lagen binnen honderd meter van de rivier. Er vlogen ±75 exemplaren in de omgeving rond.

Tournus, departement Saône-et-Loire, 13-16 mei 1992: in deze stad werd een vrij volledige inventarisatie gedaan. Een totaal van 384 bezette nesten werd geteld. Het juiste aantal zal iets boven vierhonderd liggen. De afstanden tussen de nestplaatsen en de rivier varieerden van 35 tot 300 meter. Zeker 80% van de nesten bevond zich binnen 75 meter van de rivier. Huiszwaluwen verzamelden bouw materiaal op de geëxposeerde vochtige banken van de Saône.

Prény, departement Saône-et-Loire, 15 juni 1992: in dit dorp, dat drie kilometer ten zuidoosten ligt van Tournus, werden 35 bezette nesten geteld.

Vézelay, departement Yonne, 22 juni 1992: in dit stadje werden 23 nesten geteld, waarvan negentien aan de straat naar de basiliek Sainte-Madeleine; aan dat bouwwerk slechts één nest. Ten oosten van Vézelay stroomt de Cure. Bouw materiaal is in de naaste omgeving van de plaats te vinden.

Clamecy, departement Nièvre, deze kleine stad ligt 16 kilometer ten westen van de vorige plaats. Bij een niet geheel volledige inventarisatie werden 361 nesten aangetroffen. Daarvan 247 nesten in de boogvelden van de toren van de Saint-Martin en 57 nesten in een nieuwe woonwijk in het noorden van Clamecy. Open water ligt op 125 meter verwijderd van de kerk. De afstand tot een park (bouw materiaal!) bedraagt 300 meter.

Pontaubert, departement Yonne, 25 juni 1992: een dorp op negen kilometer ten oosten van Vézelay. In het voorportaal van een kleine kerk hadden Huiszwaluwen 34 nesten gebouwd. Door het dorp loopt een riviertje.

Spanje

Extremadura.

Miajadas, provincie Cáceres, 14 mei 1991: aan een tweetal silo's aan de rand van de stad waren 78 nesten te zien. Bouw materiaal in naaste omgeving. Geen open water in de buurt.

San Amalia, provincie Badajoz, 13 en 16 mei 1991: aan een silo aan de rand van de plaats 145 nesten en aan het Cafeteria Queen in de hoofdstraat 65 nesten. In de omgeving van de plaats geen groot open water. Nabij de silo wel bouw materiaal.

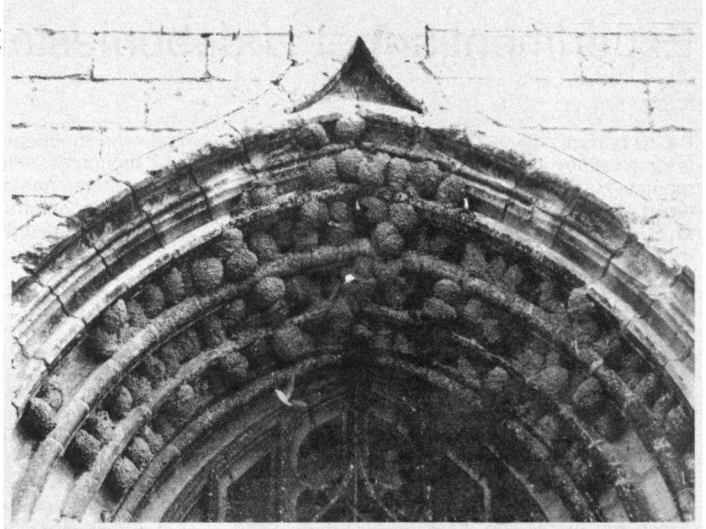
Medillín, provincie Badajoz, 13 en 16 mei 1991: onder de oude boogbrug over de Guadiana bevonden zich 1500 nesten. Nestmateriaal vlakbij langs de rivier (Philippona 1992).

Don Benito, provincie Badajoz, 13 mei 1991: deze stad ligt acht kilometer ten oosten van Medillín. Aan kantoren van de Guardia Civil tweehonderd nesten en aan een openbaar gebouw op 250 meter daar vandaan totaal 358 nesten. Een kanaal loopt op een afstand van zevenhonderd meter.

Cáceres, provincie Cáceres, 17 mei 1991: op en nabij Plaza de los Conquistadores op een gebied met een doorsnede van 250 meter bevonden zich 320 nesten. Geen belangrijk open water in de buurt. Bouw materiaal mogelijk in plantsoenen. Op Plaza Mayor nog dertig nesten.

Nationaal Park Montfragüe, provincie Cáceres, 18 mei 1991: aan betonnen brug over de Tajo minstens 930 nesten, waarvan vele beschadigd. Bouw materiaal in onmiddellijke omgeving.

Huiszwaluwnesten in de boogvel-
den van de Saint-Martin te Clame-
cy (Nièvre), Frankrijk.
Foto: Jules Philippona.

Avila, provincie Avila, 20 mei 1991: in de oude stad slechts één nest gezien.

Segovia, provincie Segovia, 21 mei 1991: in de oude stad werden geen nesten gevonden.

Aragón, provincie Huesca, 24 mei 1991: in de Pyreneeën broeden Huiszwaluwen in natuurlijke situa-
ties aan steile rotswanden. Tussen Santa Cruz de las Serós en het Monasterio de San Juan de la
Peña vlogen enige tientallen exemplaren rond.

Een dergelijk aantal werd gezien bij een steile rots langs de Valle de Anso bij de Rio Veral, provincie
Huesca, 25 mei 1991.

Hongarije

Hortobágy, brug over Hortobágyrivier ten noordwesten van Balmazújváros. 8 mei 1990, 28 nesten.

In het puszta-gebied komt de Huiszwaluw door gebrek aan nestgelegenheid slechts plaatselijk voor.

Budapest, 13-15 mei 1990: grote delen van de stad (vooral van Pest) bezocht, maar geen Huiszwalu-
wen waargenomen.

Esztergom, Basiliek, 16 mei 1990: plaats ligt ruim 35 kilometer ten noordwesten van Budapest. Aan
het grote kerkgebouw werden 625 nesten geteld. De kerk ligt vlak bij de Donau. Bouwmateriaal in
de naaste omgeving aanwezig.

Fertőd, Kasteel Esterházy, 17 mei 1990: ligt ten zuidoosten van Neusiedler See. Aan de voorgevel
59 nesten. Fontein op voorplein, bouwmateriaal dichtbij.

Samenvatting

Belangrijke habitatfactoren voor de Huiszwaluw zijn: vliegende, kleine insecten, geschikt bouwmate-
riaal en gunstige nestplaatsen; daarnaast spelen een rol: open water, begroeiing in de vorm van bo-
men en struiken (beide factoren hebben invloed op het voorkomen van bepaalde soorten insecten).
In het voorgaande overzicht valt op dat sommige habitatfactoren zeer gunstig zijn. De grote kolonies
aan de brug bij Medillin, aan de basiliek van Esztergom en het grote aantal broedvogels in Tournus
zijn goed te verklaren. Minder duidelijk is het waarom zulke grote aantallen Huiszwaluwen broeden
in plaatsen als Cáceres en Don Benito. Ook de kolonie aan de kerk van Clamecy is voor ons ver-
rassend.

Er moeten meer factoren zijn die een rol spelen. Maréchal (1986) noemt schone lucht als positieve
factor, hoewel Turner (1982) stelt dat de invloed van een matige luchtverontreiniging op het aantal
Huiszwaluwen niet duidelijk is.

Het is wel zeker dat de Huiszwaluw een zekere voorkeur heeft voor streken met een vrij warme zomer.
De dichtheid aan broedparen is in Midden- en Zuid-Europa duidelijk groter dan in Noord-Europa.
Waarnemingen van andere waarnemers zijn zeer welkom.

■ Jules Philippona, Noordermeent 29, 8317 AA Kraggenburg, 05275-2571.

LITERATUUR:

Maréchal, Pierre (1986): De Huiszwaluw als mogelijke bioindicator bij luchtverontreiniging. Het Vogeljaar 34 (4 &
5): 214-219.

Philippona, Jules (1992): Een huiszwaluwkolonie in Spanje. Het Vogeljaar. 40 (3): 126-127.

Turner, Angela K. (1982): Counts of aerial-feeding birds in relation to pollution levels. Bird Study 29: 221-226.